

SZÉKELY HIRLAP

POLITIKAI S VEGYESTARTALMU KÖZLÖNY.

KIADÓ-HIVATAL:

Az év. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton, reggel,
NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt 30 kr.
Félévre 2 „ 50 „

Az erdélyi kereskedelmi és hitelbank.

Epen ma egy hete városunkban egy nevezetes lépés tétetett előre.

Megalakult az „erdélyi kereskedelmi és hitelbank“, melyről, hogy keletkezében van, e lapokban is többször volt említés, s melynek székhelyül városunk van kinevezve.

Az érdekes olvasó szeretné tudni: hogy mi célja ennek az új pénzintézetnek? Célja, a megerősített alapszabályokban következőleg van formulázva: „mindazon üzlet és ügyek elvállalása és fogantatása, melyek Erdély kereskedelmi és iparforrásainak kifejtésére szolgálnak.“

E végre Erdély nagyobb földbirtokosai s e város és vidék pénzesebb polgárai szövetkezve a Pesten „székely angol-magyar bankkal“ 5000, (kétszáz forint) részvényben, egy millió alaptőkével tesznek össze. Az angol-magyar bank ezen összegből egy negyed hordozását vállalta magára. Egyelőre a részvényeknek fele, azaz 2500 bocsátatik közre s ezeknek is januarius elsejéig csak 40%-ja fizetettik be. Működésének megkezdése január elejére van határozva.

Midőn egy városi polgártársamat erről, mint egy nevezetes eseményről értesíteném, következő véleménynek adott hangot: „én nem tudom, miért kell ez intézet alakulását oly fontos eseménynek tartani! azt hiszem, hogy az a jelentékeny pénzösszeg, mely az intézet alapját teszi, ha ügyes és szakértő férfiak által kezeltetik idővel jelentékeny nyeresémet fog a részvényes földbirtokosoknak s a pénzembereknek, kiknek különben is elegendő van, hajtani: de, hogy mi hasznát hajt ez városunknak és a közügynek, szóval miért kell ennek oly nagyon örülni, ezt belátni nem tudom.“

Legyen szabad e pénzintézetnek a közre kiadandó hasznait vázolni.

Mérsékelt kamatokra kölcsönadás lévén ez intézetnek egyik üzlete, mindaz, a kinek pénzre van szüksége megszabadul az uzsorások zsarolásától; e tekintetben vetélytársává lesz a városi takarékpénztárnak; hanem ez csak addig tart, míg a vasut városunkig elkészül. Könnyű belátni, mikép élénkebb kereskedelmi forgalom esetében a városi takarékpénztár nem lesz elégséges a pénzszükségletek kielégítésére. Majd ha a vasut minálunk is megnyílik, a két pénzintézet minden feltékenykedés nélkül állhat meg egymás mellett.

Még ennél is fontosabb haszon há-

ramlik a közre nézve az által, hogy ezen intézetnél minden ingó és ingatlanpénztérő vagyont, pénzzé lehetátváltoztatni. És ez nem kevés fontossága az előtt, a ki tudja, hogy minden kereskedés és üzlet éltető szelleme a pénz. A földbirtokos, kinek egy pár ezer véka kukoricája hever kasaiban, de nincs pénze, hogy bizonyos hasznos beruházást létesíthessen, pénztérő gabonájára csekély százalékra azonnal pénzt vehet fel s azt terveire a legcélszerűbben felhasználhatja. Az iparos, teszem csizmadia, kinek legényei tétlenül hevernek a műhelyben, mert nincs pénze az iparára tartozó anyagok bevásárlására: a kereskedelmi és hitelbanknál készletben levő, de még el nem adhatott ipartárgyaira: készen levő csizmáira, azonnal pénzt vehet fel s üzletét megakadás nélkül folytathatja. A székely, ki havasai- ból egy szekér zsindely vagy deszkával azon reményben indult el, hogy árából éhező családja számára gabonát fog hazaszállítani, ha bármilyen körülmények miatt zsindelyét, vagy deszkáját el nem árusíthatja, leteszi azt az új pénzintézetnél zálogképen addig, míg eladhatására kedvezőbb körülmények állanak be s az előlegezett pénzzel kielégítheti szükségait.

Nevezetes haszon háromolhat a közre nézve a megindítandó kereskedelmi vállalatokból. Ennek illusztrálására egy példával szolgálunk. Kellemetlenül érezzük, mily hatalmasan drágul városunkban a fa; csak két év óta a fának minálunk háromszoros ára van; aggódva nézünk a jövőbe: hogy hová fog ez növekedni; pedig csak néhány órányi járásra a szék s egy néhány földbirtokos havasaiban tömérdek a fa. Már ha ez intézet a fakeskedést tévén üzletének egyik tárgyává, ki tudná eszközölni, hogy a kormányval egyetértve Parajd és városunk közt egy lövővonal vasut létesüljön: e vasutvonal épen a szék havasa aljában vonulván el, a fának egy állandó, mérsékelt árat lehetne biztosítani s a szék és földbirtokosok havasát ez által nagyban lehetne értékesíteni.

Ilyenek azon hasznok, melyek ez intézet működéséből a közre háramlanak, s melyek majd a gyakorlatban még jobban ki fognak tűnni.

Városunk és a vidék nagy köszönettel tartozik a kezdeményező földesuraknak s ezek közt hülönösen báró Huszár Károlynak, ki az egészen intező szelleme, s az angol-magyar bankkal való szövetkezés eszközölője volt.

Földbirtokosaink e vállalat létesítése által nevezetes lépést tettek arra, hogy a nem sokára létrejövendő vasut minket készületlenül ne találjon. Követi e példát,

a városi képviselő-testület is, midőn megindult, hogy az alsó és felső város között a szűk Sáros-utca helyett egy tágasabb és kényelmesebb közlekedést nyisson, katonai laktanyát, színházat stb. építsen. Vajon elmondhatni ezt városi polgártársaink nagyobb részéről! Hány van közöttük, ki azon töri fejét: hogy iparát és üzletét a vasut által megváltozó új viszonyokhoz idomítsa. A helyett, hogy ezen fáradoznak: politizálnak. A helyett, hogy némi elismerést mutatnának az országgyűlési többség és a kormány iránt, mely akkora kedvezményvel viseltetett városunk iránt, hogy az Erdélyen átvonuló fő vasutvonalból egy szárnyvonalnak építését városunkig, országgyűlésileg elhatározta, arról törvéyczikket hozott: jónak látták — a közelebbi követválasztás alkalmával — irányában bizalmatlansági szavazatot nyilvánítni. Az országgyűlési többség és a kormány kedvünkben jár, kényeztet bennünket, s mi — gyermekekedünk.

Nagy emberek közt ismétlődik azon jelenség: hogy a kényeztetett gyermekek rendesen hálátlanok.

Mentovich F.

„Az államvagyonról, hódolatteljes előterjesztése ő császári és apostoli királyi felségéhez Lónyai Menyhért magyar királyi pénzügyminiszternek.“

III.

Ezután áttér a miniszter terjedelmes jelentésében az erdőgazdasági uradalmakra, melyek a magyar államvagyonnak tulnyomó részét képezik.

A magyar birodalom összes államerdőségeinek területe 3,841,690 holdat tesz, melynek évi fatermelése 2,753,310 ölre számítható.

Midőn Lónyay a pénzügyminiszteri tárczát átvette, 2,002,490 hold jutott kezelésé alá. Ezen óriási területnek jövedelme 1862—66-ig holdankint átlag csak 14½ krt tett.

A miniszter azonnal kutatni kezdte ezen igen csekély jövedelem okát, és azt találta, hogy az egész rendszer és kezelés a lehető leggyarlóbb, mert sem a termés nem értékesített, sem a kellő személyzetről nem gondoskodtak; továbbá az erdőségek célszerűtlenül voltak beosztva, a szükséges beruházásokról pedig szó sem volt, s így az államvagyon

ezen sok millió értékű kincse nem hozhatta meg az aránylagos jövedelmet.

Számos kitűnő reformot említ fel Lónyay ur, melyek ugyan most még csak a kezdet stádiumában állanak, de erélyesen keresztül fognak vitetni.

A már létrehozott intézkedések közül érdemes megemlítenünk, hogy Lónyay ur mindazon erdőségeket, melyeket azelőtt pénzügyi hatóságok igen gyarlón kezeltek, szakértő igazgatók vezetésére bízta. Továbbá, hogy 599,970 holdnyi területet egyes erdőgazdaságokra osztott fel, és azokat szakértő személyzettel látta el. A selmeczi akadémiát megmagyarosította és ügyes tanszemélyzettel látta el, hogy innen szakképes erdőtiszteket nyerhessen. A fatermelés értékesítése végett több évre szóló szerződéseket kötött ismert nevű cégekkel. Gyárak keletkezése iránt, — melyek a fatermelést értékesítsék, — tárgyalásokat folytatott. Liptóban, Szomolnokon, Ungvárt és több helyen fűrésziparművek felállítására iránt gondoskodott. A munkahiány megszüntetésén oly módon segített, hogy Horvátországból és Galicziából számos gyakorlott munkást hozatott be. Az erdélyi államerdőségek felszeg kezelésének reformáltatását eszközölte. A fának nagyobb tömegekben leendő szállítása végett csatornákat építtet. Szóval: rövid két évi működése alatt is már a legelőtrevalóbb intézkedéseket léptette életbe.

Mennyire emelkedett az erdők jövedelme, kitűnik abból, hogy míg a jövedelem 1862—1866-ig csak 300,903 frt volt, 1867-ben már 555,649 frt 1868-ban pedig 1,210,392 frt.

1868-ban tehát a jövedelem négyszer annyi volt, mint két évvel előbb.

Ezen jövedelem emelkedést határozottan a fennebb említett bölcs intézkedések idézték elő, a mi csak ott tűnik fel, a hol a reform már keresztülvitetett.

Érdekes tudni, hogy a lugosi és temesvári erdők, melyek nagyon híres és váltak, azelőtt csak 30,592 frtot, — Lónyay ur kezelése alatt pedig 195,082 frtot jövedelmeztek.

Az államerdőségek jövedelme annyira fog emelkedni, ha a sikeresen megkezdett rendszer mindenütt életbe lép, hogy 3 millió frtnyi tiszta jövedelmet nyújtand évenként.

Ezután egy külön, rövid fejezet következik, melyben Lónyay ur a gödöllői koronauradalom helyzetét rajzolja.

Ezen uradalommal a magy. kir. államjavak állománya, mint szerzeménnyel szaporodott, s az 1868. V. törv. cikkben, mint elidegeníthetlen koronajószág beczikkelyezett.

A vételár 1,840,000 frtban állapított meg. Az uradalom kiterjedése 22,157 cat. holdat tesz.

Ez uradalom még két szerzeménnyel szaporodott, szintén vétel útján, és pedig a mácsa ecskendi és vaskó-szt-lászlói birtokrészekkel. Mindkettőnek vételára együttvéve 738,000.

Ezen két birtokrész megszerzését gazdasági tekintetek és helyi körülmények tették szükségessé.

Az uradalom összes területe tesz most 31,969 cat. holdat, s így egy hold alig kerül 60 frtba.

A mi a gazdálkodási rendszert illeti, Lónyay ur Gödöllőn kivételképpen a házi kezelést léptette életbe, és azt fenn is fogja tartani, mert csak így lehet aképen berendezni, hogy a királyi családnak nyári tartózkodáshelyül szolgálhasson. Gondoskodott azonban a pénzügyminiszter ur hasznos beruházások és czélszerű gazdálkodási rendszer létrehozatala által arról is, hogy az uradalom a házi kezelés mellett is meg hozza a vételár kamatjának megfelelő jövedelmet.

Láthatja az olvasó közönség az adatoknak ezen száraz összeállításából, is mily beható figyelemmel gondoskodott Lónyay ur arról, hogy az ország vagyonának jövedelme emelkedjék. Rövid működését eddig is fényes eredmény kísérte, — de fényesebb siker azon elismerés, melyet egy igaz hazafi sem tagadhat meg tőle.

„B. P. K.”

A székelység fölfegyvereztetése 1764. ben, és a Mádéfalvi vész, s annak következtetése.)

Magyar- és Erdélyhon politikai hanykódása, mely Rákóczi Ferencz forradalma miatt az országos 8. éven keresztül rongálva, pusztította a szathmári békénél fogva 1711-ben megcsendesvén, a fegyverben volt akkori katonák, annál fogva a székelyek is — elvételén tőlők a fegyver — hazabocsáttattak gazdaságuk folytatására utasítottak; és így a székelyek 1711-től fogva 1762-ig nem katonáskodtak, mivel az udvar átlátta, hogy nem jó, ha a fölülő nemzeti katonaság kezében van csak a fegyver: mert ekkor neki törvényből kifolyólag kell uralkodni, önkényűleg nem kormányozhat; azért annak színe alatt, mintha a fölülő nemzeti katonaság a bel-és kül bátorság fenntartására nem lenne elégséges, annak kipótálásul, Erdélyben német katonaságot tartott állandóan, a lakosoknak magaviseletével nem kevés panaszokra alkalmatosságot szolgáltatott. — Több országgyűléseken terveztetett, hogy állandó katonaságot kellene fölláztatni, s az adót, melyet eddig a német katonaság emésztett meg, ennek fenntartására fordítani. — *Mária Terézia* uralkodása kezdete után nemsokára fölláztatott két gyalog és egy lovas serezed — későbbre.

Tetszett a felségnek különös nemzeti, de serezedek módjára használó gyalog és lovas székely katonaságot országgyűlésen kívül a végre fölláztatni, hogy az mind a magok, és hon hasznára, mind a belcsend fenntartására, és az egész ország óltalmára fordíthatassék. — Midőn azért a felség, tulajdon szavai — ezen kettős, magának kegyelmesen kitűzött célból, mások fölött, a székely nemzetre — mint a kik eleitől fogva törvényeink szerint született katonák, és a hajdonkorban vitézségük által szerzett érdemeik eléggé

*) Ily című dolgozatból: „A magyar nemzet irtó háború: 1848—1849.” Irtá egy fogoly 1850 ben az események nagyvászának szemtanúja. A jelen cikk vétetett e mű előzményéből.

ismeretese — fordította a szemeit: *Gyergyó Fel- és Alesik, Kászón, Kézdi, Orbai, Sepsi, Miklós-vár és Bardoczszékek* székelyeiből 1762-ben két gyalog, és egy lovas ezredet állított föl, azoknak tanult fő-és altiszteket tett; az oláhok közül is két gyalog, és egy draganyos székely ezredet állított föl, későbbre pedig a két székelyi lovas ezredet összevonatta székely huszár ezred név alatt.

Ámbár a felség a fölláztatandó székelyi katonaságot — *szinleg* — nem kényszerítve, hanem önkéntes indulatból folyónak lenni akarta, mindazáltal a felség úgy értesített, hogy lennének olyanok, kik az önkéntesen katonaságot vállaltakat arról lebeszélni törekednének, minek, megelőzésül 1762-ben decz. 1-ső napján kelt leiratnál fogva parancsoltatott a főkörmányszéknek, hogy ezen hasznos czél végrehajtásul a mit csak teendőknek vél, mind azt tegye meg — *ebben tehát a kényszer ki volt mondva* — és azokat, kik az önkéntesen katonának szántakat vagy már az aláírtakat, tanácsos, lázasztási szavakkal, arról lebeszélni törekednének, szorgalmasan kinyomozván, a hibába találandók, törvény értelme szerint büntetessenek, a nélkül, hogy eziránt további parancsot várna, ilyen hibába találandó székek minden tisztjeit akár fő, akár alkirálybírák legyenek is azok, hivataloktól rögtön függeszse föl. Végre közhirre tétetni rendeltetik, hogy azokra, kik a székelyi katonaság közt szolgálván, magukat érdemesítik, más hozzájuk hasonlók fölött mind a polgári, mind a katonai, és más hivatalok betöltésekor ő felsége különös tekintettel létszen — *e volt mézes madzag* —, mert voltak a székely ezredekben 20. s több éves jól kiképzett őrmesterek, kik kapitányoknál is többet tudván, még se vitettek elő csupán azért, hogy tndatlan előjáróikat legyen, a ki eszhiányukban segítse, a forradalom békonyította, hogy ilyenekből híres törzs tisztet tudtak lenni, mihelyt alkalom adatott. — Ismételte a felség 1763-ban január 6-kán kelt leiratánál fogva azon királyi akaratát, miszerint parancsolja, hogy senkit is erővel akarátja ellen fegyver alá ne huzzanak, hanem csak azokat, kik önkéntesen föl vállalni akarják — *ez csövis szemfényvesztés*. — Ezen oknál fogva, a reábeszélésre sokan vágytak katonává lenni; mire a kir. főkörmányszék 1763-ban márczius 24-kén válaszában kiadta: erővel senkit is katonává nem lehet tenni, kik pedig már arra föl esküdtek — *járomba esipettek* — a felség engedvénye nélkül elnem bocsáttathatnak.

De minthogy a székelyek hosszas évek, azaz, félszázad óta hajdoni katonáskodásuktól el lévén szokva, a fegyverfölvételével szabadságuk és kiváltságuknak — melyeket nem az uralkodótól kaptak, hanem magok szerettek magoknak — elvesztését képzelvén, a fegyvert előjáróiknak illendően mindazáltal, és minden ellentállási gyanu nélkül, visszaadták, kevesen tartván azt meg; mer *Buccu* 1762-ben nékiek fegyvert osztott volt ki.

(Folytatjuk.)

Tanügy.

Torda, november 3-ik 1869.

Tordamegye alsó tankerületi iskolatanácsa tegnap tartá Tordán szervező gyűlését. — Filep Albert tanfelügyelő ur, a tárgyhöz mért igen csinos beszéddel üdvözölte, a négy hiával egybegyűlt tanácsosokat, mire gerendi ref. lelkész Hegedüs Lajos ur, röviden, de meleg szavakban válaszolt, biztosítván tanfelügyelő urat, hogy hazafiúi kötelességének fogja a tanács tartani, ő méltóságát e nagyfontosságú működésében — lelkesen támogatni. Csinos válasz lett volna a Lugosán Jakabé is, mittromán nyelven tartott, ha abból a végén, az az örökös nemzetiségi féltékenység, ki nem rit volna, — ugyan is Lugosán ur a románok nevében tanfelügyelőnként szintén biztosította, hogy a törvényhozásnak s magyar miniszteriumunk ezen szép intézkedéseit pártolással s loyálitással támogatni fogják, ha a román nyelv kérdése, ezen tanrendszer által veszélyeztetve nem lesz és a miniszterium is loyális lesz; azt hinné az ember, hogy szónok az iskolai törvényt nem tanulmányozta, — mert miután e szerint, mind nyelv, mind vallási érdekek megtámadva koránt sincsenek — alig ha a szónok kikötésének helye lett volna. Tanfel-

ügyelők egyébaránt a törvény erre vonatkozó szakaszára utalva megnyugtatta szónokot, hogy legkevesebb oka lesz akárkinek is, nemzetiségi, vagy vallási szempontból panaszt emelni, mivel ezt a törvény maga sem engedi, nem nyújtva erre alkalmat, a szónokot megnyugtatólag szö-lottak még, Mezei János és Mőga László.

Tanácsjegyzőknek megválasztottak felkiáltás utján, Váradi Károly és Mezei (Campianu) János, utóbbi a románok részéről.

A fogadalom vagy eskütelétel kérdése is egy kevés vitát idézett elő, melyben Lugosan, Mezei János, Nagy Imre, Mőga László, Hegedős Lajos stb. vettek részt, végre is az egész tanács, a tanfelügyelő ur által legelőször is ajált fogadalomban egyezett meg, s azt le is tette.

Ezek után a szakbizottságok választottak meg. Az egész gyűlés folyamatában különben jó egyetértést jellemezte és alkalmat adott nekünk, Filep Albert tanfelügyelő urban egy tapintatos, mérsékelt és ügyes vezetőt ismerni meg, kinek vezetése alatt lehetetlen, hogy a tanügy elő ne haladjon. A gyűlés kezdetével és annak végeztével is, többször megjelentünk, s én örömet teszem azt ez alkalommal is.

Egy iskolatanácsos.

Dalmáciai állapotok.

Dalmáciából a közelebbi hírek teljesen megnyugtatók. Hadosapataink folytonosan előrenyomulnak, dacára azon roppant akadályoknak, melyekkel küzdeniök kell.

Közelebbi Hivatalos tudósítások szerint: a hadoszlopok Fischer, és Doonrus vezérlete alatt e hó 3-kán előre nyomulva, 4 órai makacs küzdelem után Szisicsnél foglaltak állást. Ezenkívül, egy terület mely Montenegróból hiába várta a remélt segítyt, megadta magát. Montenegró magatartása még eddig szigorúan semleges.

Ezek szerint, igaz ugyan, hogy hadesapataink, az utóbbi napokban jelentékeny előnyöket vívtak ki, melyek már csak azon okból is nagy horderejűek, mert a katona bátorságát, a legkisebb siker is élesíteni, fokozni szokta; mindazonáltal, korainak látjuk a sajtó egy része azon véleményét, hogy „az egész dalmát mozgalommal pár nap alatt készen leszünk“ Korainak látjuk, mert ha a hegyvidék eltorlaszolt szorosait, s hozzáférhetlen völgy kátlanait nem vesszük is tekintetbe, a felkelők száma 20-25,000-re biztosan tehető, míg a katonai csapatoké, 8-10,000-re megy, lehet, hogy a felkelőknek hátrálni kell. — Ott van Montenegró, hol szervezkedve, újabb csapásra készülhetnek.

Továbbá a felkelők fegyverzett, s figyelmeztet csapatokkal rendelkeznek, melyek felett egy eddig ösmeretlen nevű, de igen értelmes hadvezér viszi a főparancsnokságot. Jeles tiszték, s csapatparancsnokokban sem szenvednek hiányt. Kémrendszerük kitűnő. Ezeket számba véve, igen tulságos optimistaság szükséges, annak elhívására, hogy e bajt bármily nagy erőlködéssel is néhány nap alatt meg lehessen szüntetni.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁGBAN. Már hallani vélték, az ágyuk dörgését halottak napja estvéjén Párizsban, mindazáltal csendben telt. Nem történt tüntetés sem, csak egy újság, a „Reform“ részéről. Ez gyász szegélylyel jelent meg, s előlapján éles emlékbeszédet közölt, az államcsin áldozatainak tiszteletére. Ezután következnek a decz. 3. és 4-kén elesettek névsora. Végre „Egy lap a történetből“ czimen a hercegi elnök ígéretei, és ünnepélyes esküi a köztársaság fentartása érdekében. A tárcza két költeményt hoz Hugo Victor-tól, a halottak emlékének szentelve.

POROSZORSZÁG. Ugy látszik hogy a kerületi törvény, az országgyűlés ez ülésszaka alatt nem létesül. Egy bizottmány azon indítvány: hogy a kormány utasíttassék törvényjavaslatot terjesztetni elő a kötelező polgári házasság tárgyában, nagy többséggel elfogadtatott.

SPANYOLORSZÁG. Mint egy madridi hír mondja e hó 1-ről, a cortes tagjainak magán-

gyűlésén a genuai herceg 128 szavazatot kapott. Többen hiányoztak. Hiszik, hogy a szavazásnál legelőbb is 180 szavazatot fog kapni. Azt is remélik, hogy a Prim is Serrauo közbenjárásának sikerülni fog a radikálok, is uniönisták közti egyetértés fentartása.

OLASZORSZÁG. Egyik olasz lap tudósítása szerint, az osztrák császár, és olasz király Brindisiben találkoznak, e hó 27-kén. A királyt miniszterelnöke, s egész katonai udvari személyzete kísérendi.

Romából az hír: hogy a jezsuiták, kik a pápára nagy befolyást gyakoroltak, eddigi bátorságukat az európai közszellemmel szemben, elvesztették. Ugy hallszik, hogy a pápa nem akar a haladás elé állni.

Különben, azon papok száma, kik a zsinat ellen felszólalni elég bátrak, naponta szaporodik. Közelebről egy Svájczban élő lengyel pap, Mikoszewski, nyílt levelében, kimondja, hogy a zsinat csak úgy fogadható el, ha nem püspökökből, hanem az egyes egyházi kerületek képviselőiből állittatik össze.

NEW-JORK. Egyik amerikai lap írja: „Ha Jaczint atya hitte, hogy az egyesült-államokban nyugtot talál, partra szállása óta meggyőződhetett, hogy csalatkozott.

Egyik hirlap tudósítója, már a hajón elfogta. A fogadóban, hol megszállt, nem irta nevét a vendégjegyzékre, csak hogy nyugta legyen, a tudósítók így is megtalálták, s csoportosan sereglettek ajtója elé. Másnap már 5 hirlap közöl véghetetlen hosszú cikkeket, melyekben mindenik tudósító azt állítja, hogy csak ő volt az egyedüli szerencsés, ki a vendéghez boesáttatott. Végül többen úgy nyilatkoznak Jaczint atyáról, hogy „belőle bizony sohasem lesz második Luther, mert ő olyan egyszerű mint a gyermek.“

VEGYES.

* A király Ő. felsége mult szerdán délelőtt érkezett meg Athénébe; a görög király a Pyraeushan még a hajón üdvözölte, s a menet Athénig sűrű néptömeg közt történt mely lelkesen üdvözölte a magas vendéget. A palotában a királyné fogadta ő felségét.

* Egyik kolozsvári lap ezeket írja mult vasárnapi számában:

József főherceg ma (vasárnap) délutáni 4 és 5 óra között érkezik városunkba. A városi hatóság Filep Samu polgármester urral élén, a Kolozs-Monostor és Szász-Fenes között álló Rákóczi-emléknél fogadja a főherceget. A belmonostor-utca végére érkeztek megzendül a zene, s a menet a piacon levő Teleky Domokos-féle háznak indul, hol a főherceg megszáll. Este a redout épületből indul a fáklyás-menet, melynél két helyi dalárda is közreműködik. Hétfőn (november 8-án) d. e. fél tizkor szemlét tart a főherceg a honvédség fölött, déli tizenkettőkor a kir.-biztos vezetése alatt együttesen fogadja a tisztelgő hatóságokat. Déli 4 órakor a királyibiztosnál diszebed, este a színházban diszeladás lesz. A főherceg 9-én reggel indul Tordán át Károly-Fehérvárra.

* Horváth Gáspár a Telekithéka könyvtárnoka lefényképeztette a könyvtár corvinájának egy lapját s felküldte a m. tud. akadémiának, mint a közelebbi akadémiai ülés titkári jelentéséből olvassuk.

* A bukaresti ref. egyház értelmisége folyamodott az erdélyrészi ref. püspökhöz, hogy elnézve amaz egyház szabadoskodóinak közelebbi fejetlenkedését: fogadja őket vissza az erdélyrészi ref. anyaszentegyházhoz, mert ők ide kívánnak tartozni. E czélból már külön pénztárnokot is választottak — a mi a legbiztosabb mód a czelderianusok megtérítésére.

* Figyelmeztetjük t. olvasóinkat az első m. kir. állam-sorsjátékra, melynek húzása már e hó végével meglesz. Egy sorsjegy ára csupán két forint, a főnyeremény pedig 100,000 frt; a legfőbb nyeremény pedig az, hogy e sorsjáték tiszta-jövedelme a szegény népiskolák fölsegélésére fordítatik, *vallás és nemzetiség különbség nélkül*. A vevők is nyerhetnek talán, de a köznevelés szent ügye mindenestre. Ily sorsjegyek kaphatók az adó-hivataloknál, lottó-collectoroknál, a nagyobb dohány-kereskedésekben. Még egyszer: ajánljuk a legmelegebben ez ügyet olvasóink figyelmébe.

* A távirdai egyenes összeköttetés városunk és Pest között már csak pár napig mulik. A póznák már mindenütt föl vannak állítva.

* Nyilatkozat. N.-Enyed, nov. 2-kán, 1869. Roskadozó imaházunk és tornyunk javára a magyar kir. belügyminiszterium lídei 3135. h. száma alatt országos segélygyűjtés, hogy sikeresebben eszközölthessék, egyházunk szükségesnek látta biztosait t. Papp Gyula ur, a „Haza“ magyar életbiztosító bank felügyelője személyében egy 3-dik taggal szaporítani, s említett Papp Gyula atyánkfíat egyedül, ezutt Erdély keleti részeibe indítani, hogy székely testvéreiktől gyűjtse össze a segítyt, mit a nagy-enyedi reformátusok szent épületei javára szántak. Ajánljuk annak-okaért fentemlített megbizottunkat a kegyes adakozók nagybecsű figyelmébe és pártfogásába. A nagy-enyedi ev. ref. egyháztanács nevében Szilágyi Farkas ref. lelkész, mint egyházi jegyző.

* Máramarosmegye körlevelet intézett valamennyi törvényhatósághoz adakozás-gyűjtést indítványozván Mátyás király emlék-szobrára.

* Drum drum, drum, Debreczenben. akarjuk mondani Ploesten, Oláhországban, közelebb a rendőrség ilyen formán doboltatott: „Tudtára adatik mindenkinek, hogy I. Károly, a mi fenséges uralkodónk, megmátkásodott!“ Ezt alig hihetnők, ha az ottani Democratia című lap, nem mondaná.

* Ugyancsak a Democratia homlokán olvassuk:

„Kormányunk, megrontván alkotmányunkat, idegen vagabondokkal akarja betelepíteni a mi területünket... Románok megengeditek-e ezt“?!... Hát ti szegény sorsu székely atyánkfiai, ki fogtok-e menni Oláhországba, vagabondoknak?!...

* Országgyűlési tudósításunk tér szűke miatt szorult ki mai számunkból.

Bécsi börzei árkelet.

(1869. nov. 8-án).

5% metalliques	59.20
5% nemzeti kölcsön	68.75
1860 államkölcsön	93.—
Bankrészvénny	702.—
Hitelrészvénny	220.50
London	124.20
Ezüst	122.50
Arany	5.88 1/2
Földt. ment. kötvény erd.	74.50
„ „ „ magyarh.	78.75
„ „ „ horvát-slavon	82.50

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZÁSZ BÉLA.

HIRDETMÉNYEK.

(70)

HIRDETÉS.

METH S.

legnagyobb vászon és fehérnemű
gyári raktára

Bécsben, Rothenthurmstrasse 29. sz.

bátorkodik a t. cz. közönséget azon igen előnyös alkalomra figyelmeztetni, melynél

fél becsáron

és biztosíték mellett hibátlan vászon és meglepő szép uri és női fehérneműt szerezhetni. A pamutnak előnyös beszerzése és olcsó munkaerő következtében azon kellemes helyzetben van nevezett gyár jelenleg, (míg a készlet tart) hogy e tekintetben jutányos árakra nézve, rendkívülit nyújthat, mi a következő árjegyzékből is látható:

Vászon-árjegyzék:

- 1 db 30 rőfös fehérített vászon becsár 12—14 frtig, most csak 6—7 frt a legf.
- 1 db 30 rőfös fehérített, jó kézíszövet vászon becsár 18—20 frtig, most csak 9—10 frt a legf.
- 1 db 30 rőfös fehérített creas vászon becsár 16—18 frtig, most csak 8—9 frt a legf.
- 1 db 30 rőfös jeles sileziái vászon becsár 24—28 frtig, most csak 12—14 frt a legf.
- 1 db 30 rőfös kitűnő rumburgi vászon 30—36 frtig, most csak 15—18 frt a legf.
- 1 db 38 rőfös írlandi czérnavászon becsár 28—32 frtig, most csak 14—16 frt a legf.
- 1 db 40 rőfös rumburgi czérnavászon becsár 30—36 frtig, most csak 15—18 frt a legf.
- 1 db 46 rőfös tiszta fehér orosz lenvászon becsár 34—38 frtig, most csak 17—19 frt a legf.
- 1 db 50 rőfös finom írlandi széles becsár 40—48 frtig, most csak 20—24 frt a legf.
- 1 db 50 rőfös hollandi szövés legalkalmasabb uri ingekre becsár 52—60 frtig, most csak 26—30 frt a legf.
- 1 db 50 rőfös brabanti szövés legfinomabb, legjobb és legtartósabb, ami csak létezik 60—80 frtig, most csak 30—40 frt a legf.

Rendkívüli nagy választéka a legnehezebb rumburgi szövésnek 24, 28, 30, 35, 40, 45, 50—60 frtért darabja, melyek azonban kétszer annyira becsülve vannak.

- 1 db 30 rőfös ágy-kanavász mindenféle színekben csikorra és koczkásra, becsár 14—18 frt, most csak 7—9 frt a legfinomabb.
- 1 db 30 rőfös igen finom és tartós pamutszöveti atlaszgradli, becsár 18—24 frtig, most csak 9—12 frt.
- 1 db 80 rőfös angol shirting (chifon) igen finom, s oly tartós, mint a vászon, becsár 18—24 frt, most csak 9—12 frt.

1 szegésnélküli lepedő, 2 rőf széles, 3 rőf hosszú, csak 3 frt.

1 szegésnélküli lepedő 2 egy negy. 3 rőf széles, 3 rőf hosszú, m. cs. 3 f, 50 kr. 4 frtig a legf.

1 damaszt asztalkészlet 6 személyre (1 asztalterítő hozzáillő 6 asztalkendővel) most csak 5, 6, 7, 8—10 frtig a legfinomabb.

1 damaszt asztalkészlet, 12 személyre (1 asztalterítő, hozzáillő 12 asztalkendővel) most csak, 10, 12, 14, 16—20 frtig a legfinomabb.

1 tuczat konyhatörő, most csak 2 frt 50 kr. 3 frtig.

1 tuczat asztalkendő, vagy törölköző, különösen tartós, ára csak 4 frt 50 kr. 5, 6, 7, 8 frt a legf.

Zsebkendők árjegyzéke.

1 tuczat vászonzsebkendő, 1 frt 20 krtól 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 5, 6 frtig a legf.

7—12
1 tuczat nagy rumburgi vászonzsebkendő 3, 4, 5, 6, 7 frtig a legfin.

1 tuczat nagy rumburgi vászonzsebkendő, 3, 4, 5, 6—7 frtig a legfinomabb.

1 tuczat legfinomabb fehér francia batisztzsebkendők, ajour szegéssel, 8, 10, 12—18 frtig.

1 tuczat színes vászonzsebkendő burnóthasználok számára, igen finom és tartós, becsár 8—12 frt, megszerezhető 4—6 frtig a legfinomabb.

1 tuczat batist vászonzsebkendő, fehér vagy színes szegélytel csak 5, 6, 7, 8, 9, 10 frtig a legfinomabb.

Férfi s hölgy fehérneműk árjegyzéke.

1 női ing jó vászonból 1 ft. 50 krtól 2 ft. a legfinomabb.

1 női ing kitűnő rumburgi vagy hollandi vászonból finom szív-, vagy keresztalakú himzéssel, most csak 3, 3.50, 4, 5, ft a legfinomabb.

1 női ing, kitűnő rumburgi vagy írlandi vászonból, legegánsabban elkészítve, (az ugynevezett Erzsébet császárné ingek) most csak 5, 6, 7, 8 frt a legfinomabb.

1 női éji felöltő (corsette) kitűnő szép, most csak 5, 6, 7 frt a legfinomabb.

1 Eugenia császárné-éji corsette díszes kiállítással, most csak 4, 5, 6, 7, 8 ft a legf.

Női alszoknyák 100 különféle párisi minta szerint, ugy szintén a most általános kedvelt szegbe vágott szoknyák hímzve, varrott szegéssel, most csak 3, 4, 5, 6, 7, 8 frt a legfinomabb.

Hölgy pongyolák a legfinomabb batisztból, valódi valencienni csipkével és csodaszép hímzett betétekkel a legújabb és legegánsabb e nemből, 15, 18, 24, 30, 35 frt a legfinomabb.

Női nadrágok finom shirtingból, vagy vászonból apró szegésekkel, vagy hímzésekkel kitűnő kiállítás, most csak 2, 2.50, 3 frt a legfinomabb.

Uri ingek, gallérral vagy a nélkül, fodrozott mellet vagy simán kitűnő finom chifonból, mely épen oly tartós mint a vászon, fehér és színezve, most csak 2.50, 3 frt a legfinomabb.

Uri ingek, legjobb rumburgi vagy írlandi vászonból, gallérral, vagy a nélkül, simán, vagy fodrozott mellet a legújabb divat szerint erősen varrva, most csak 2, 2.50, 3, 4, 5, 6 frt a legfinomabb.

Uri ingek legfinomabb batist mellbetéttel, legegánsabb, ami csak létezik, most csak 6, 7, 8, 10—12 frt a legfinomabb.

Uri gatyák ingek jó és tartós vászonból, félgy magyar szabással, most csak 2.50, 3 frt a legfinomabb.

Uri gatyák, igen jó és tartós vászonból magyar szabással nagy üléppel, most csak 2, 2.50 a legfin.

1 tuczat uri inggallér a legegánsabban és legújabb divat szerint, most csak 2.50 3. 4 frt a legfin.

1 tuczat uri kezélő a legegánsabban és legdivatosabban kiállítva, most csak 4.50, 5, 6 frt a legfin.

Uri gatyák ingek jó és tartós vászonból, félgy magyar szabással, most csak 2.50, 3 frt a legfinomabb.

Uri gatyák, igen jó és tartós vászonból magyar szabással nagy üléppel, most csak 2, 2.50 a legfin.

1 tuczat uri inggallér a legegánsabban és legújabb divat szerint, most csak 2.50 3. 4 frt a legfin.

1 tuczat uri kezélő a legegánsabban és legdivatosabban kiállítva, most csak 4.50, 5, 6 frt a legfin.

Uri gatyák ingek jó és tartós vászonból, félgy magyar szabással, most csak 2.50, 3 frt a legfinomabb.

Uri gatyák, igen jó és tartós vászonból magyar szabással nagy üléppel, most csak 2, 2.50 a legfin.

1 tuczat uri inggallér a legegánsabban és legújabb divat szerint, most csak 2.50 3. 4 frt a legfin.

1 tuczat uri kezélő a legegánsabban és legdivatosabban kiállítva, most csak 4.50, 5, 6 frt a legfin.

Uri gatyák ingek jó és tartós vászonból, félgy magyar szabással, most csak 2.50, 3 frt a legfinomabb.

Uri gatyák, igen jó és tartós vászonból magyar szabással nagy üléppel, most csak 2, 2.50 a legfin.

1 tuczat uri inggallér a legegánsabban és legújabb divat szerint, most csak 2.50 3. 4 frt a legfin.

1 tuczat uri kezélő a legegánsabban és legdivatosabban kiállítva, most csak 4.50, 5, 6 frt a legfin.

Uri gatyák ingek jó és tartós vászonból, félgy magyar szabással, most csak 2.50, 3 frt a legfinomabb.

Uri gatyák, igen jó és tartós vászonból magyar szabással nagy üléppel, most csak 2, 2.50 a legfin.

1 tuczat uri inggallér a legegánsabban és legújabb divat szerint, most csak 2.50 3. 4 frt a legfin.

1 tuczat uri kezélő a legegánsabban és legdivatosabban kiállítva, most csak 4.50, 5, 6 frt a legfin.

Uri gatyák ingek jó és tartós vászonból, félgy magyar szabással, most csak 2.50, 3 frt a legfinomabb.

Uri gatyák, igen jó és tartós vászonból magyar szabással nagy üléppel, most csak 2, 2.50 a legfin.

1 tuczat uri inggallér a legegánsabban és legújabb divat szerint, most csak 2.50 3. 4 frt a legfin.

1 tuczat uri kezélő a legegánsabban és legdivatosabban kiállítva, most csak 4.50, 5, 6 frt a legfin.

Uri gatyák ingek jó és tartós vászonból, félgy magyar szabással, most csak 2.50, 3 frt a legfinomabb.

Uri gatyák, igen jó és tartós vászonból magyar szabással nagy üléppel, most csak 2, 2.50 a legfin.

1 tuczat uri inggallér a legegánsabban és legújabb divat szerint, most csak 2.50 3. 4 frt a legfin.

1 tuczat uri kezélő a legegánsabban és legdivatosabban kiállítva, most csak 4.50, 5, 6 frt a legfin.

Uri gatyák ingek jó és tartós vászonból, félgy magyar szabással, most csak 2.50, 3 frt a legfinomabb.

Uri gatyák, igen jó és tartós vászonból magyar szabással nagy üléppel, most csak 2, 2.50 a legfin.

1 tuczat uri inggallér a legegánsabban és legújabb divat szerint, most csak 2.50 3. 4 frt a legfin.

1 tuczat uri kezélő a legegánsabban és legdivatosabban kiállítva, most csak 4.50, 5, 6 frt a legfin.

Uri gatyák ingek jó és tartós vászonból, félgy magyar szabással, most csak 2.50, 3 frt a legfinomabb.

Uri gatyák, igen jó és tartós vászonból magyar szabással nagy üléppel, most csak 2, 2.50 a legfin.

1 tuczat uri inggallér a legegánsabban és legújabb divat szerint, most csak 2.50 3. 4 frt a legfin.

1 tuczat uri kezélő a legegánsabban és legdivatosabban kiállítva, most csak 4.50, 5, 6 frt a legfin.

Uri gatyák ingek jó és tartós vászonból, félgy magyar szabással, most csak 2.50, 3 frt a legfinomabb.

Uri gatyák, igen jó és tartós vászonból magyar szabással nagy üléppel, most csak 2, 2.50 a legfin.

1 tuczat uri inggallér a legegánsabban és legújabb divat szerint, most csak 2.50 3. 4 frt a legfin.

1 tuczat uri kezélő a legegánsabban és legdivatosabban kiállítva, most csak 4.50, 5, 6 frt a legfin.

figyelemmel gyorsan

Demjén László

könyv-, mű- és hangjegy-kereskedése

KOLOZSVÁRTT.

FŐPIACZ.

Mindezen művekre és eladásokra

A magyar hazát közelebből érdeklő irodalom előszeretettel van könyvtárában képviselve.

(105)

Van szerencsém a t. cz. közönségnek könyv-, mű-, hangjegy raktáramat és kitűnő zongoráimat becses figyelmébe ajánlani.

Uj Zongorák, Pianinok és Harmoniumok

legjutányosabb gyári áron kaphatók.

A hangszerek jószágára nézve irásbeli felelősség vállaltatik, és ha nem tetszenék, visszavétetik.

DEMJÉN LÁSZLÓ-nál Kolozsvártt.

(88)

Nincs olcsóbb!!

és jobb világítás mint a kátrányszesz
(Petroleum)

ezen állítást indokolni szükség feletti, mert tény, hogy a jelen évtized alatt e czik oly óriási előhaladást tett, melyhez hasonlót ez idő szerint a kereskedelmi világ felmutatni nem tud.

Alólírt, mint ki nyolcz év óta kiváló figyelmemet ez üzletágra fordítam, tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, miszerint tetemes mennyiségre kötött szerződésem nyomán a jelen téli idény alatt is, oly tiszta, veszélyt nem okozható gyultalan anyagot szolgállok, mint a milyennek árulhatását az 1866-dik év januárius 27-én kiadott törvény engedélyezte, ugyan ehhez megkívántató

Lámpák

raktáromban oly mennyiség és minden igényeket kielégíthető választékban találhatók, milyennel még ez ideig nem rendelkeztem, még pedig a múlt évi áraknál jutányosabban (ismét eladók külön kedvezményben részesülnek) a midőn ezeket a n. é. közönség figyelmébe ajánlom, a némi előítéletek által tartozkodók részére tisztelettel tudatom, hogy a nállam vásárlandó lámpákat **nyolcz napi** használat után a **vételár teljes megtérítése** mellett visszaveszem, egyszersmind jól rendezett fűszer üzletemet, szilárd és pontos szolgálat mellett ajánlván.

Staubl Antal,

Széchenyitér 548. szám.

(107)

Tutsek István

tisztelettel ajánlja a n. é. helyi és vidéki közönségnek, közelebből érkezett nagy választéku olcsó szőr köntös szöveteit $\frac{5}{4}$ szélességben, nagy téli kendő, kész bujka és nagy felöltő, férfi- és női- cipő, kesztyű, kalap, rumburgi creas, bécsi házi len, fehér és fehérítettlen gyapott vásznait, kamuka, damaszt és színes kávé asztalneműit egész, félszőr és stráfos czérna butor kelméit, férfi téli nadrág és felsőnek való gyapju szöveteit, — s egy szóval minden e szakmához tartozó czikkeket, — az eddiginél olcsóbb árban szolgálja.

Raktára a nagy Görögház alatt
1080 szám,

S a közelebbi országos vásárcsok az üzlet előtt felállított fa sátorban.